

Riigikogu 20. oktoobri 1993. a avaldus

Vastu võetud 20.10.1993

Tänavu tähistab Ukraina esimest korda riiklikul tasemel XX sajandi ühe suurima kuriteo — kommunistliku terrorirežiimi poolt aastail 1932 — 1933 Ukrainas toime pandud näljagenotsiidi 60. aastapäeva. Sel ajal kaotas neil aladel elu erinevail andmeil 7 — 15 miljonit inimest.

Juba kodusõja-aastatel 1918—1921 kandis Ukraina maarahvas ränki kaotusi. Järgnes sundkollektiviseerimine. 1931. aastaks oli küüditatud üle miljoni vähegi jõukama maainimese, konfiskeeritud 200 000 «kulaklikku» majapidamist. Tootmine vähenes järsult. Sellele vaatamata veeti 1930. aastal Ukrainast välja 7,7 miljonit tonni teravilja, peamiselt ekspordiks. Talurahvalt võeti ära isegi viljaseeme. Järgmistel aastatel kordus sama. Maale saadeti 112 000 parteilast, kes võtsid rahvalt halastamatult viimsegi lva. Algas üldine näljahäda. Maa kattus haudadega. Neid, kes põgeneda püüdsid, võtsid vastu sõjaväe- ja OGPU üksuste kuulid. Inimesed surid ajal, mil hooldates mädanes viljatagavara, kuid seemneks ei tohtinud nendest «strateegilistest varudest» anda peotäitki. Nende suhtes, kes hädast aetuna põllult midagi võtsid, kohaldati karistusena mahalaskmist koos kogu vara konfiskeerimisega.

Ukraina rahva vastu suunatud genotsiidipoliitika avaldus selles, et hävitati rahvuslik haritlaskond, tõrjuti välja ukraina keel. Venestamise eesmärgil asustati nälja ja repressioonide tõttu tühjenedud külad Venemaalt ja Valgevenest toodud kümnete tuhandete peredega. Vastavas salajas dokumendis on küüniliselt märgitud, et ümberasumise plaan on läidetud 104,7-protsendiliselt.

Mõistes hukka kommunistliku genotsiidipoliitika Ukrainas, pöördub Riigikogu ukraina rahva poole:

Armsad ukraina sõbrad!

Eesti rahvas on solidaarne ukraina rahvaga ning mälestab koos temaga talle 1932. ja 1933. aastal osaks saanud ränga genotsiidi ohvreid.

Nendel aastatel pääsesime taolisest katsumusest tänu sellele, et Eesti oli 1918 — 1940 riiklikult iseseisev, kuid pärast Eesti Vabariigi annekteerimist ja inkorporeerimist Nõukogude Liitu sai meie samuti osaks rahvuslik genotsiid, massilised arreteerimised ja küüditamised, haritlaskonna hävitamine ja hajutamine. Need kuriteod ei aegu ega kustu rahva mälust.

Seepärast jagame teie valu miljonite ukrainlaste hukkamise pärast ajal, millest nüüd möödub 60 aastat.

Tahame loota, et niisugused sündmused enam kunagi ei kordu ning me võime üksteist toetades rajada oma rahvastele paremat tulevikku.

Sellise ühise mõtteviisi ja suundumuste kinnituseks on Eesti Vabariigi ja Ukraina sõpruse ja koostöö leping, mille Riigikogu ratifitseeris 5. mail 1993. aastal.

Soovime ukraina rahvale edu rahvuslikus ülesehitustöös.

Riigikogu esimees Ü. NUGIS